

CIPP MODELİ KULLANILARAK PROGRAM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN EĞİLİMLERİ

THE TENDENCY of GRADUATE THESIS for WHICH PROGRAM EVALUATION STUDIES WERE MADE USING THE CIPP MODEL

Gürbüz OCAK¹ Kerem İÇEL²

Başvuru Tarihi: 06.07.2023 Yayına Kabul Tarihi: 20.03.2024 DOI: 10.21764/maeuefd.1323946
(Araştırma Makalesi)

Özet: Ülkelerin eğitim politikalarını belirlemelerinde ve geliştirmelerinde, lisansüstü düzeyde yapılmış olan araştırmalar bilimsel dayanak oluşturmaktadır. Bu araştırmada, programlar üzerinde hem biçimlendirici hem de özetleyici kararlar alınabilmesine hizmet eden bir model olan CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin betimsel içerik analizi yöntemiyle incelemesi amaçlanmıştır. YÖKTEZ veri tabanı üzerinden ulaşılan 2007-2022 yılları arasında yürütülmüş 79 lisansüstü tez çalışması, araştırma soruları doğrultusunda geliştirilen tez inceleme formu kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmalarda tıp eğitimi, askeri eğitim, emniyet güçlerinin eğitimi, okul ve üniversite öğretim programları gibi farklı türden ve düzeylerden programların değerlendirildiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre tez çalışmalarının çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde olduğu, CIPP modeli kullanılarak en çok yükseköğretim programlarının değerlendirildiği, karma yöntem en fazla tercih edilen yöntem iken yarı yapılandırılmış görüşmelerin veri toplama araçları arasında öne çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. CIPP modeli kullanılan program değerlendirme çalışmalarının eğilimlerinin çoğunlukla yükseköğretim programlarına yönelik olduğu, program geliştirme çalışmalarına dayanak olması bakımından farklı düzeylerdeki eğitim programlarının farklı bağlamlarda değerlendirildiği çalışmalara ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *CIPP modeli, Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün modeli, Program Değerlendirme*

Abstract: Researches conducted at the graduate level constitute a scientific basis for countries to determine and develop their education policies. In this research, it is aimed to examine the master's and doctoral theses, which were evaluated by using the CIPP model, which is a model that serves to make both formative and summative decisions on the programs, by using descriptive content analysis method. 79 graduate thesis studies conducted between 2007-2022, which were accessed through the Council of Higher Education Thesis Center database, were analyzed using the thesis review form developed in line with the research questions. It has been determined that programs from different types and levels such as medical education, military education, police education, school and university education programs are evaluated in the studies. According to the findings, it was concluded that the thesis studies are mostly at the master's level, higher education programs are mostly evaluated using the CIPP model, while the mixed method is the most preferred method, semi-structured interviews stand out among the data collection tools. It has been concluded that the tendencies of the curriculum evaluation studies using the CIPP model are mostly towards higher education programs, and there is a need for studies that evaluate the education programs at different levels in different contexts as a basis for curriculum development studies.

Keywords: *CIPP model, Context-Input-Process-Product model, Program Evaluation*

¹ Prof. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi e posta: gocak@aku.edu.tr ORCID: 0000-0001-8568-0364

² Doktora Öğrencisi, MEB Uzman Öğretmen, e posta: keremicel@hotmail.com ORCID: 0000-0001-7087-7148

Giriş

Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılmakta olan günümüzde bilginin araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, uygulanması ve yayılması görevini, eğitim sisteminin en üst basamağı olan üniversiteler üstlenmektedir (Tan Şişman, Ödün Başkiran ve Aktan Taş, 2019). Üniversitelerin bünyesinde bulunan lisansüstü programlar ve doktora programları aracılığıyla bireylerin bağımsız araştırma yapabilme, olayları ve olguları bilimsel dayanaklarla geniş ve derin bir bakış açısıyla ortaya koyabilme becerilerini kazanmaları amaçlanmaktadır (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi [TYYÇ], 2011). Eğitim programlarında bilimsel, sosyal ya da toplumsal nedenlerle ortaya çıkmakta olan değişim ihtiyacının (Baş, 2017) belirlenebilmesi, lisansüstü düzeyde araştırmaların bilimsel dayanakları ve derinlemesine bakış açılarıyla sağlanabilir. Eğitim alanında ortaya çıkan ihtiyaçların belirlenmesinin yanında eğitim programlarının revize edilmesi veya uygulamadan kaldırılmasında bilimsel dayanak oluşturması bakımından lisansüstü düzeyde yapılmış olan araştırmalar önem taşımaktadır.

Eğitim programlarında düzeltmelere gidilmesinde ya da uygulanmasına son verilmesinde, programların değerlendirilmesinden elde edilmiş bilimsel verilere ve dayanaklara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde, Türkiye’de farklı model ve yaklaşımlarla gerçekleştirilmiş program değerlendirme çalışmalarına rastlanmıştır. Çok sayıda program değerlendirme modeli olmasına rağmen, aralarından en iyisi olarak birini ya da birkaçını göstermek olanaksızdır çünkü programın özellikleri, programa bakış açısı, programla ilgili merak edilen özelliği ve değerlendirmenin kim tarafından yapıldığına göre farklı değerlendirme yaklaşımlarının bulunduğu görülmektedir (Şeker, 2017). Program değerlendirme yaklaşımlarının Fitzpatrick, Sanders ve Worthen (2010) tarafından uzmanlık yönelimli, tüketici yönelimli, program yönelimli, katılımcı yönelimli ve karar yönelimli olarak sınıflandırıldığı görülmüştür. Değerlendirmenin temel gereksiniminin, programın önemini ve değerini belirlemek olduğunu belirtmiş olan Daniel L. Stufflebeam tarafından ortaya konmuş olan CIPP modeli, karar yönelimli yaklaşımlardandır. Karar yönelimli yaklaşımlar karar vericilere hizmet vermeye yönelik olmakla birlikte paydaşlara, yöneticilere henüz başlamamış ya da devam etmekte olan programlarda ne gibi değişiklikler, düzeltmeler yapılması gerektiğini belirttiğinde biçimlendirici değerlendirme amacıyla kullanılmış olur. Fakat başlamamış bir program uygulanmalı mıdır ya da devam etmekte olan program

sonlanmalı mıdır, sonlanmış bir program tekrar uygulanmalı mıdır sorularının yanıtını vererek özetleyici değerlendirme amacıyla kullanılmış olmaktadır (Fitzpatrick, Sanders ve Worthen, 2010).

Türkçe açılımı “Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün” şeklinde ifade edilebilen CIPP modeli, yöneticilerin doğru kararlar almasına yardımcı olmayı amaçlayan, karar odaklı bir değerlendirme yaklaşımıdır. CIPP modeli 1960’ların sonunda, Amerika’daki okul projelerinin geliştirilmesine ve niceliksel olarak ele alınmasına yardımcı olmak adına ortaya atılmıştır (Stufflebeam ve Shinkfield, 2007). CIPP modeli bu bağlamda karşılaştırmalı, gösterilen çabaların sistematik biçimde sınındığı dinamik bir yol gösterici olarak geliştirilmiştir (Mathison, 2005). Hem biçimlendirici hem de özetleyici değerlendirmeyi barındırmakta olan CIPP modeli, programların geliştirilmesi ve niceliksel olarak değerlendirilmesine odaklanan, geniş kapsamlı bir yaklaşımdır (Houser, 2015). Program geliştirme sürecinde programla ilgili, dört alanda karar verilmesi gerekmektedir (Fitzpatrick vd, 2010):

- Bağlam (Context) değerlendirme, planlama kararlarına hizmet etmektedir. Planlanacak programın hangi ihtiyaçlara cevap vermesi gerektiğinin belirlenmesi ile mevcut programın yeni programın hedeflerinin belirlenmesine nasıl yardımcı olabileceğinin belirlenmesidir.
- Girdi (Input) değerlendirme, yapılandırma kararlarına hizmet etmektedir. İhtiyaçların belirlenmesinin ardından yöneticilerin uygulama için strateji seçmedeki sorunları çözmeye, seçilen stratejinin nasıl uygulanacağına karar vermelerinde yardımcı olmaktadır.
- Süreç (Process) değerlendirme, uygulama kararlarına hizmet etmektedir. Programın uygulaması üzerinde yapılması düşünülen değişikliklerde “Program planlandığı gibi uygulanıyor mu? Ne gibi değişiklikler yapılmıştır? Hangi engeller başarıyı tehdit etmektedir? Ne tür düzeltmelere ihtiyaç vardır?” sorularına göre işlemler gerçekleştirilebilir ya da iyileştirmeler yapılabilir.
- Ürün (Product) değerlendirme, döngüsel kararlara hizmet etmektedir. Program kazanımları hakkında yargıda bulunabilmek için “Hangi sonuçlar elde edildi? İhtiyaçlar ne derecede giderildi? Program tamamlandıktan sonra revize mi edilmelidir, genişletilmeli midir, durdurulmalı mıdır?” sorularına yanıt aranır.

Alanyazın incelendiğinde Ünal ve Özarslan (2023) tarafından CIPP program değerlendirme modeliyle yapılmış olan 10 lisansüstü çalışmanın meta değerlendirmesinin yapıldığı görülmüştür.

CIPP modeliyle yapılmış program değerlendirme çalışmalarının eğilimlerinin belirlendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın Önemi

Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin bünyesinde hem yüksek lisans hem de doktora düzeyinde CIPP modeli kullanılarak program değerlendirmesi yapılmış tez araştırmaları bulunmaktadır. Ancak, bu araştırmaları bir araya getirerek ortak bir yargıya ulaştıran, eğilimlerin ne yönde olduğunu belirleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri ile ilgili bir betimsel içerik analizi çalışmasının bu gereksinimi giderebileceği ve gelecekte yapılacak olan CIPP modeliyle program değerlendirme çalışmalarına yol gösterici olacağı öngörülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Türkiye'de 2007-2022 yılları arasında CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış yüksek lisans ve doktora düzeyindeki tez çalışmalarının eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda tez çalışmalarının; yılı, yürütüldüğü üniversite, yazıldıkları dil, kullanılan yöntem, katılımcı çeşidi, değerlendirilen programın düzeyi ve CIPP basamakları bağlamında ulaşılan sonuçların ortaya konulması bu araştırmanın alt amaçlarını oluşturmuştur. Araştırma amacı doğrultusunda, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Araştırma kapsamındaki tezlerin yazıldıkları yıllara ve türlerine göre dağılımı nasıldır?
- 2- Araştırma kapsamındaki tezlerin yazıldıkları üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- 3- Araştırma kapsamındaki tezlerin yazıldıkları dile göre dağılımı nasıldır?
- 4- Araştırma kapsamındaki tezlerin, kullanılmış olan yönteme ile veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
- 5- Araştırma kapsamındaki tezlerde kullanılmış veri toplama araçları nelerdir?
- 6- Araştırma kapsamındaki tezlerin örnekleminde yer alan katılımcı çeşidine göre dağılımı nasıldır?

- 7- Araştırma kapsamındaki tez çalışmalarında değerlendirilmiş programların eğitim kademesine (yükseköğretim, lise, ortaokul, ilkokul, okulöncesi, yaygın eğitim) göre dağılımı nasıldır?
- 8- Araştırma kapsamında incelen tezlerde CIPP modelinin basamaklarına ilişkin sonuçlar nasıldır?
  - a. Araştırma kapsamındaki tezlerin Bağlam (Context) boyutundaki sonuçları nasıldır?
  - b. Araştırma kapsamındaki tezlerin Girdi (Input) boyutundaki sonuçları nasıldır?
  - c. Araştırma kapsamındaki tezlerin Süreç (Process) boyutundaki sonuçları nasıldır?
  - d. Araştırma kapsamındaki tezlerin Ürün (Product) boyutundaki sonuçları nasıldır?

Yöntem

Bu araştırma, 2007-2022 yılları arasında CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının eğilimlerinin belirlenebilmesini amaçlayan, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel içerik analizi çalışmasıdır. Mevcut eğilimlerin belirlenmesinde, eğilimlerin ortaya çıkarılmasını sağlayan betimsel içerik analizi (Cohen, Manion ve Morrison, 2007) tercih edilmiştir. Betimsel içerik analizi çalışmaları; belirli bir odak, alan ya da konu bağlamında belirli bir zaman aralığında yürütülmüş olan nitel ve nicel çalışmalarda mevcut durum ve eğilimlerin tanımlayıcı bir yaklaşımla incelendiği sistematik çalışmalardır (Çalık ve Sözbilir, 2014; Dinçer, 2018). CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış lisansüstü çalışmaların eğilimlerinin belirlenmesinin yanında yılı, yöntemi, yürütüldüğü üniversite, kullanılan veri toplama araçları gibi tanımlayıcı bilgiler betimsel içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Betimsel içerik analizinin meta-analiz ve meta-sentez çalışmalarından en belirgin farklılığı nitel ve nicel verilerin bir arada kullanılabilmesidir (Dinçer, 2018).

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamına alınmış olan tezlerin belirlenmesinde ölçüt örnekleme yoluna gidilmiştir. Ölçüt örnekleme, araştırmacı tarafından belirlenmiş olan ölçütlerin dikkate alınarak araştırma birimlerinin örneklem olarak belirlenmesidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011). Bu araştırma kapsamına alınacak olan tezlerin belirlenmesinde şu ölçütler kullanılmıştır:

- Türkiye’deki üniversitelerde yürütülmüş bir tez olması,
- Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında yer alması,
- CIPP modeli kullanılan program değerlendirme çalışması olması
- Erişime açık olması
- Eğitim öğretim alanında yapılmış bir araştırma olması

Araştırmacılar tarafından belirlenmiş olan ölçütlere uygun olan yüksek lisans ve doktora tezleri, Ulusal Tez Merkezi (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) üzerinden “CIPP, CIPP modeli” anahtar kelimeleriyle taranarak araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. CIPP modeliyle program değerlendirme çalışması yapılmış olan tezlerin 2007 yılından başlaması nedeniyle araştırma kapsamına alınan tezler 2007-2022 yılları arasında sınırlandırılmıştır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda ulaşılan 79 lisansüstü tez araştırmasının tamamı (EK 2) araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamına alınan tezlerin incelenmesinin ardından araştırmanın amaçları doğrultusunda “Tez İnceleme Formu” (EK 1) oluşturulmuştur. Tez inceleme formunda tezlerin yılı, yürütüldükleri üniversite, yazıldıkları dil, yöntem, örneklem ve çalışma grubu özellikleri, değerlendirilen programın düzeyi ve CIPP boyutlarında ulaşılan sonuçlar incelenmiştir. Tez araştırmalarının CIPP boyutlarında ulaşılmış olan sonuçlar incelendiğinde “Uygun/Tatmin edici”, “Sorunlar/Eksikler Var” ve “Yeni İhtiyaçlar Var” temalarının oluştuğu görülmüştür. CIPP modelinin boyutlarında programın genel anlamıyla uygun görüldüğü, birkaç eksik belirtilmiş olmasına rağmen beklenen düzeye ulaşılmış olduğu sonucuna ilişkin durumlar “Uygun/Tatmin edici” olarak kodlanmıştır. CIPP modelinin boyutlarında, olumlu sonuçlara ulaşılmış olmasına rağmen yeni ihtiyaçların da belirdiği durumlar “Yeni İhtiyaçlar Var”, sorun teşkil ettiği için ortadan kaldırılması gereken durumlar ve eksikliği nedeniyle aksama meydana geldiği belirtilmiş olan durumlar ise “Sorunlar/Eksikler Var” olarak kodlanmıştır. Tez değerlendirme formunun araştırma amacına uygunluğunun belirlenebilmesi için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Araştırmada iç geçerliğin (inandırıcılığın) sağlanabilmesi için, incelenen olgu ya da duruma ilişkin yorumların gerçek durumu yansıtmasına özen gösterilmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2016) gerektiğinden, tezler bu doğrultuda ele alınarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Dış geçerliğin

sağlanabilmesi için, tez değerlendirme formu geliştirilmesi süreci, bu süreçte faydalanılmış olan kaynaklar ve araştırmanın tüm aşamaları ayrıntılı bir biçimde rapor edilerek uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu araştırma kapsamında incelenmiş olan tez çalışmalarının sonuçlarında verilmiş olan yorumlarının kodlanabilmesi amacıyla oluşturulan temalar hakkında da uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmalarda elde edilen veriler ve verilerin analizlerinde araştırmacılar arasında oluşabilecek farklılıkların uzlaşma yoluyla giderilmesi, nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için elde edilen veriler on beş gün arayla iki kez kodlanmış ve araştırmacının tutarlılığı incelenmiştir. Ayrıca verilerden elde edilen temalara ve ortaya çıkması muhtemel farklılıklara ilişkin olarak Eğitim Programları ve Öğretim alanında program değerlendirme dersleri yürütmekte olan Profesör düzeyinde bir uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Kodlamalar arası uyum hesaplanırken Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik katsayısı formülü: $Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)} \times 100$ uygulanmıştır. Farklı zamanlarda yapılan kodlamalar arasındaki uyum oranının %97 olduğu görülmüştür. Araştırmacı ve uzman tarafından yapılmış olan kodlamalar arasındaki uyum oranının %95 olduğu görülmüştür.

Bulgular

Türkiye'deki üniversitelerde 2007-2022 yılları arasında CIPP modeli kullanılarak program değerlendirmesi yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının, araştırma soruları doğrultusunda yapılan betimsel içerik analizinden elde edilmiş olan bulgular aşağıda sunulmuştur.

1. Tezlerin Yazıldıkları Yıllara ve Türlerine İlişkin Bulgular

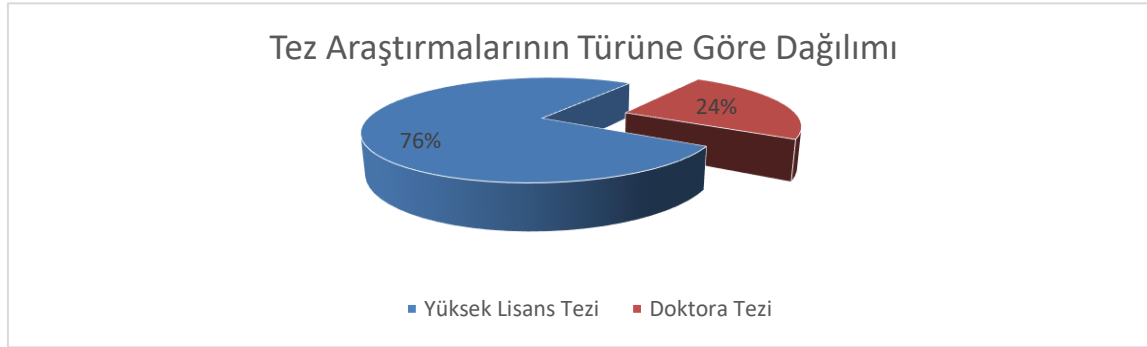
Araştırma kapsamında incelenmiş olan lisansüstü tezlerin yazıldıkları yıllara ve türlerine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Tezlerin Yazıldıkları Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımı

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam
Yüksek Lisans Tezi	1	1	2	2	2	2	1	3	0	7	0	5	11	6	5	12	60
Doktora Tezi	0	1	1	0	1	1	1	2	2	1	2	3	4	0	0	0	19
Toplam	1	2	3	2	3	3	2	5	2	8	2	8	15	6	5	12	79

Tablo 1 incelendiğinde, CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan tezlere 2007 yılından itibaren YÖKTEZ veri tabanında rastlandığı görülmektedir. Tez çalışmalarının yıllara göre toplamları incelendiğinde, en az çalışmanın 2007 yılında (f=1) yapılmış olduğu, en fazla çalışmanın ise 11 yüksek lisans ve 4 doktora tezi olmak üzere 2019 yılında (f=15) gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenmiş olan 79 tez çalışmasının yüksek lisans ve doktora türüne göre dağılımı Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Tez Çalışmalarının Türüne Göre Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde, CIPP modeli kullanarak yapılmış olan tez çalışmalarının en çok yüksek lisans düzeyinde (%76; f=60) olduğu, doktora tezlerinin ise (%24; f=19) toplam çalışma sayısının yaklaşık olarak dörtte birini oluşturduğu görülmektedir.

2. Tez Çalışmalarının Yürütüldüğü Üniversitelere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan lisansüstü tezlerin hangi üniversitelerde yürütülmüş olduğuna ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Tez Çalışmalarının Yürütüldüğü Üniversitelere Göre Dağılımı

Tez Çalışmasının Yürütüldüğü Üniversite	Yüksek Lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Gazi Üniversitesi	3	4	7
ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)	5	2	7
Akdeniz Üniversitesi	4	-	4
Anadolu Üniversitesi	3	1	4
Bahçeşehir Üniversitesi	4	-	4
Yıldız Teknik Üniversitesi	3	1	4
Ankara Üniversitesi	3	-	3
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	1	3
Ufuk Üniversitesi	3	-	3
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	3	-	3
Atatürk Üniversitesi	1	1	2
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	-	2	2
Çukurova Üniversitesi	1	1	2
Dicle Üniversitesi	-	2	2
Düzce Üniversitesi	2	-	2
Ege Üniversitesi	1	1	2
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1	1	2
Kırıkkale Üniversitesi	2	-	2
Uludağ Üniversitesi	2	-	2
Adıyaman Üniversitesi	1	-	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	-	1
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	-	1
Fırat Üniversitesi	-	1	1
Gaziantep Üniversitesi	1	-	1
Hacettepe Üniversitesi	-	1	1
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	1	-	1
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1	-	1
Marmara Üniversitesi	1	-	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1	-	1
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1	-	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	-	1
Sakarya Üniversitesi	1	-	1
Siirt Üniversitesi	1	-	1
Trabzon Üniversitesi	1	-	1
Uşak Üniversitesi	1	-	1
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	-	1
Yeditepe Üniversitesi	1	-	1
TOPLAM	60	19	79

Tablo 2 incelendiğinde, Türkiye’deki 37 üniversitede CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan toplam 79 tez çalışmasının en fazla ODTÜ (f=7) ve Gazi Üniversitesinde (f=7) yapılmış olduğu görülmektedir. Yüksek lisans düzeyindeki tez çalışmalarının en fazla ODTÜ’de (f=5), doktora düzeyindeki tez çalışmalarının ise en fazla Gazi Üniversitesinde (f=4) yapılmıştır.

3. Tez Çalışmalarının Yazıldıkları Dile Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

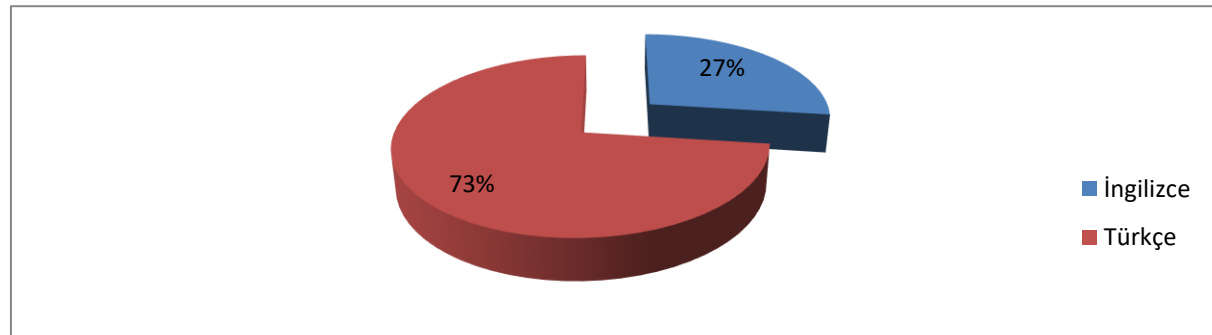
CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan lisansüstü tezlerin yazıldığı dil bakımından incelenmesi sonucunda Türkçe ve İngilizce dillerinde yazılmış oldukları görülmüştür. İngilizce dilinde yazılmış olan tezlerin yürütüldüğü üniversitelere ve tezlerin düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

İngilizce Dilinde Yazılmış Tezlerin Düzeyi ve Yürütüldüğü Üniversiteler

	ODTÜ	Bahçeşehir Üniversitesi	Ufuk Üniversitesi	Çukurova Üniversitesi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Uludağ Üniversitesi	Yeditepe Üniversitesi	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Yıldız Teknik Üniversitesi	Sakarya Üniversitesi
Yüksek Lisans Tezi	5	3	3	1	1	1	1	1	1	1
Doktora Tezi	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Toplam	7	3	3	2	1	1	1	1	1	1

Tablo 3’e göre İngilizce dilinde yazılmış olan lisansüstü tezlerin türü ve yürütülmüş oldukları üniversitelere ilişkin sayıları görülmektedir. İngilizce dilinde yazılmış doktora tezleri (f=3) ODTÜ ve Çukurova Üniversitesinde yürütülmüş olmakla birlikte, İngilizce dilinde yüksek lisans tezleri (f=18) daha fazladır. Tez çalışmalarının yazılmış oldukları dillere göre dağılımları Şekil 2’de verilmiştir.

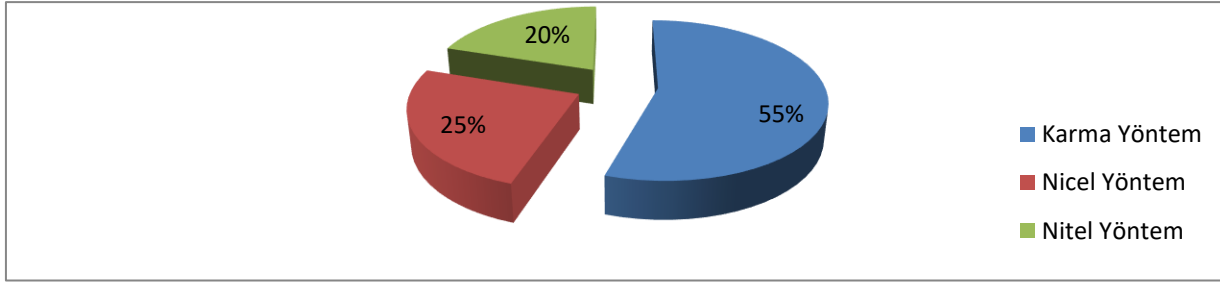
Şekil 2. Tez Çalışmalarının Yazılmış Oldukları Dillere Göre Dağılımları

Şekil 2 incelendiğinde, CIPP modeliyle program değerlendirme çalışması yapılmış olan toplam 79 tez çalışmasının en çok Türkçe (%73; f=58) dilinde, en az İngilizce (%27; f=21) dilinde olduğu görülmektedir. İngilizce dilinde yazılmış olan tezlerin en fazla ODTÜ’de (f=7) yürütülmüş olduğu

belirlenmiştir. İngilizce dilinde yazılmış olan 21 lisansüstü tezdən 15 lisansüstü tez çalışmasında yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce hazırlık programlarının CIPP modeliyle değerlendirildiği görülmüştür.

4. Tez Çalışmalarında Kullanılmış Olan Yönteme İlişkin Bulgular

Tez çalışmalarında kullanılmış olan araştırma yöntemlerinin yüzdelerle dağılımları Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Tez Çalışmalarında Kullanılmış Olan Yöntemlerin Yüzdelerle Dağılımları

Şekil 3 incelendiğinde, araştırma kapsamındaki tezlerde en fazla Karma yöntemin ($f=43$; %55), ardından Nicel yöntemin ($f=20$; %25) kullanılmış olduğu, en az Nitel yöntemin ($f=16$; %20) kullanılmış olduğu görülmektedir. Doktora tezlerinde karma yöntem ($f=13$); nicel yöntem ($f=3$) ve nitel yöntem ($f=3$) göre daha çok kullanılmıştır. Yüksek lisans tezlerinde de karma yöntemin ($f=30$) diğer yöntemlere göre daha fazla kullanıldığı; karma yöntemden sonra en çok kullanılmış olan nicel yöntemin ($f=22$) nitel yöntemden ($f=13$) daha fazla kullanıldığı görülmüştür.

5. Tez Çalışmalarında Kullanılmış Olan Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez çalışmalarında kullanılmış olan veri toplama araçlarına ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Tez Çalışmalarında Kullanılmış Olan Yöntem ve Veri Toplama Araçları

Yöntem	f	Veri Toplama Aracı	f
		Yarı yapılandırılmış görüşme	10
		Doküman analizi/inceleme	7

NİTEL	16	Görüşme	5
		Gözlem	4
		Odak grup görüşmesi	2
		Anket	3
NİCEL	20	Ölçek	12
		Anket	9
		Doküman analizi/inceleme	1
KARMA	43	Yarı yapılandırılmış görüşme	30
		Anket	30
		Görüşme	10
		Ölçek	12
		Doküman analizi/inceleme	9
		Gözlem	7
		Odak grup görüşmesi	4
		Başarı testi	2

Tablo 4 incelendiğinde, CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez çalışmalarında en fazla karma yöntemin (f=43) kullanılmış olduğu, karma yöntem bünyesinde veri toplama aracı olarak en fazla yarı yapılandırılmış görüşmelerin (f=30) ve anketlerin (f=30) kullanıldığı görülmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, karma yöntemle yapılmış çalışmalarda olduğu gibi nitel araştırmalarda da en sık (f=10) kullanılan veri toplama aracıdır.

6. Tez Çalışmalarının Çalışma Grubunda Yer Alan Katılımcı Çeşidine İlişkin Bulgular

CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez çalışmalarının çalışma grubunda yer almış olan katılımcı çeşitleri incelendiğinde, değerlendirme yapılmış olan programların türüne göre “öğrenciler, öğretmenler, veliler, okul idarecileri, müfettişler, polisler, öğretim üyeleri, okutmanlar, kursiyerler, uçak kabin memurları” gibi katılımcıların yer almış oldukları görüşmüştür. CIPP modeliyle değerlendirilmiş programların türüne göre çalışma grubunda kaç çeşit katılımcıya yer verildiğine ilişkin veriler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Örnekleme Yeri Almış Olan Katılımcılara İlişkin Frekanslar

Katılımcı Sayısı	Yüksek Lisans Tezi (f)	Doktora Tezi (f)	Toplam
Tek tür katılımcı	23	4	27 (%34,17)
İki tür katılımcı	25	11	36 (%45,56)
Üç tür katılımcı	10	4	14 (%17,72)
Beş tür katılımcı	1		1 (%1,26)
Yalnızca doküman	1		1 (%1,26)

Tablo 5’te, tez çalışmalarında araştırmacıların örnekleme/çalışma grubunda kaç çeşit katılımcıya yer vermiş oldukları görülmektedir. Bazı çalışmalarda yalnızca öğretmenler ya da yalnızca polis katılımcılar olmak üzere tek tür katılımcının yer almış olduğu görülmekteyken, öğrenciler ve öğretmenler olmak üzere iki tür katılımcılı, öğrenciler, öğretmenler ve kabin memurları olmak üzere üç tür katılımcının yer aldığı çalışma gruplarına rastlanmıştır. Yüksek lisans düzeyindeki tez çalışmaları incelendiğinde; en fazla iki tür katılımcının (f=25; %42) çalışma grubunda yer almış olduğu, Tiflis’in (2018) Türkiye, İngiltere ve Rusya ortaokul programlarında ve ders kitaplarında kodlama eğitiminin yerini incelemiş olduğu araştırmada hiç katılımcıya yer verilmeden yalnızca dokümandan (f=1) oluşmuş olan bir örneklem görülmektedir. Doktora düzeyindeki tez çalışmaları incelendiğinde ise en fazla iki tür katılımcının (f=11; %58) çalışma grubunda yer almış olduğu görülmektedir.

7. CIPP Modeliyle Değerlendirilmiş Programların Eğitim Kademesine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

CIPP modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez çalışmalarının hem örgün eğitim hem de yaygın eğitimde olmak üzere; birbirinden farklı konu alanları ya da aynı eğitim düzeyindeki aynı ders programının farklı sınıf seviyelerindeki programlar üzerinde gerçekleştirilmiş olduğu görülmüştür. Tez çalışmalarının gerçekleştirilmiş olduğu öğretim kurumu düzeyi ya da türüne göre dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

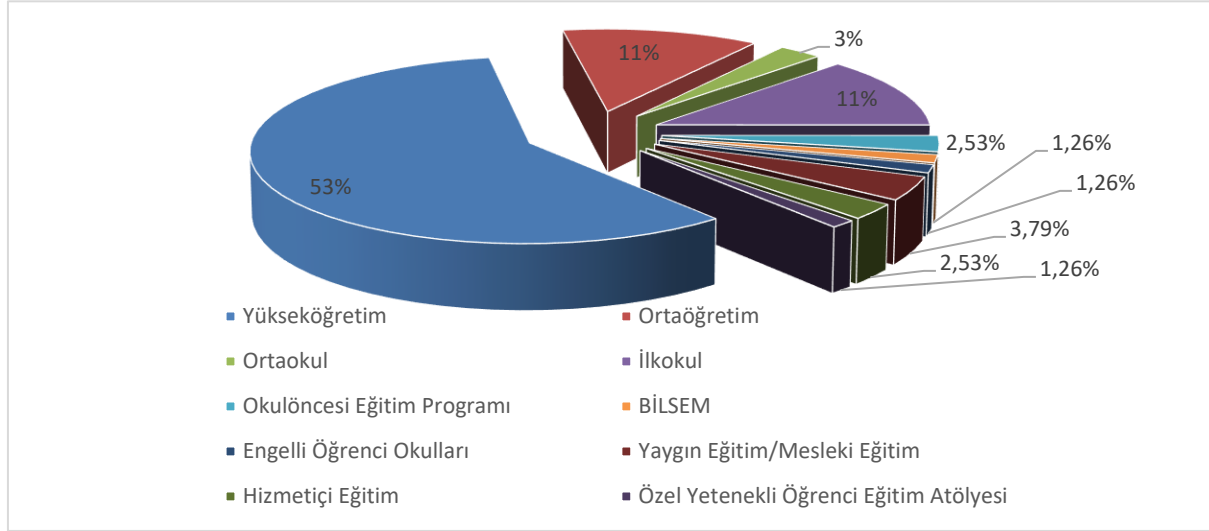
Tablo 6

CIPP Modeliyle Değerlendirilmiş Programların Türleri

Programın Türü	f
Yükseköğretim Programları	42
Ortaöğretim (Lise) Programları	9
Ortaokul Programları	2
İlkokul Programları	9
Okulöncesi Eğitim Programı	2
BİLSEM (Bilim ve Sanat Merkezi) Programları	1
Engelli Öğrenci Okulu Programları	1
Yaygın Eğitim/Mesleki Eğitim Programları	3
Hizmet İçi Eğitim Programları	2
Özel Yetenekli Öğrenciler Eğitim Atölyesi Programı	1
TOPLAM	79

Tablo 6 incelendiğinde, CIPP modeliyle program değerlendirme çalışması yapılmış olan tezlerin en fazla “Yükseköğretim Programları” üzerinde (f=42) yapılmış olduğu görülmüştür. CIPP

modeliyle değerlendirilmiş, birbirinden farklı alanlarda ve düzeylerdeki programların dağılımı Şekil 4'te verilmiştir.

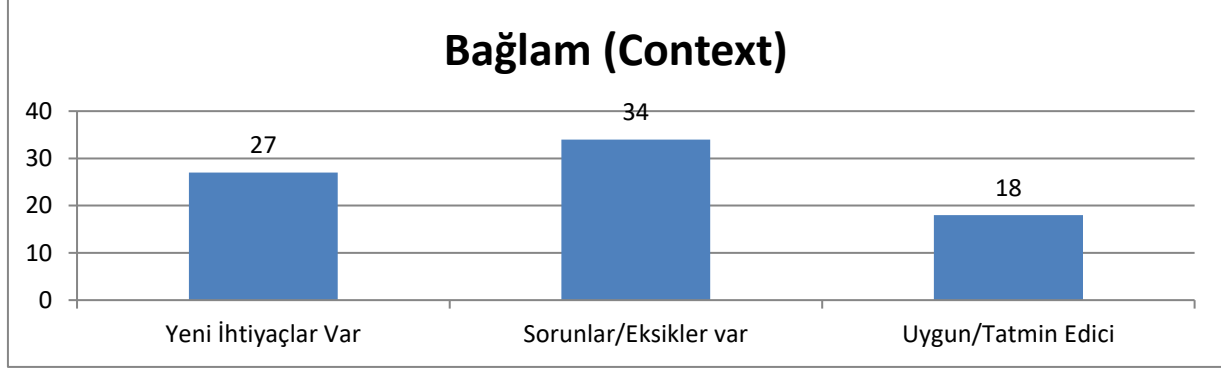

Şekil 4. CIPP Modeliyle Değerlendirilmiş Programların Dağılımı

8. CIPP Modeli Boyutlarında Ulaşılan Sonuçlara İlişkin Bulgular

Karar yönelimli program değerlendirme modellerinden olan CIPP modeline göre değerlendirmelerde temel gereksinim, programın öneminin ve değerinin belirlenmesidir. CIPP modeli kullanılarak henüz uygulanmaya başlanmamış programlar da değerlendirilebileceği gibi uygulanmakta olan programlar üzerinde biçimlendirici ya da özetleyici sonuçlara ulaşılabilmektedir. Bu araştırma kapsamındaki tez çalışmalarında CIPP modeliyle değerlendirilmiş olan hiçbir programın uygulanması öncesinde değerlendirilmediği belirlenmiştir. İncelenen tezlerde CIPP modelinin Bağlam, Girdi, Süreç ve Değerlendirme boyutlarında ulaşılan sonuçlara ilişkin bulgular, “Yeni ihtiyaçlar var”, “Sorunlar/eksikler var” ve “Uygun/tatmin edici” olarak kodlanmıştır.

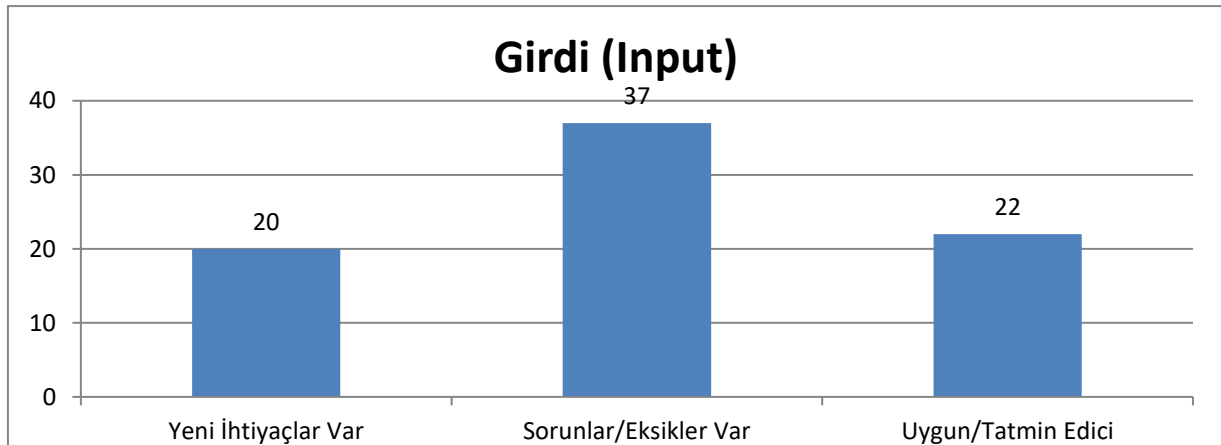
a. Tez çalışmalarının sonuçlarının bağlam (context) boyutuna ilişkin bulgular. CIPP modeli kullanılarak program değerlendirmesi yapılmış olan tez çalışmalarında Bağlam (Context) boyutunda ulaşılan sonuçlara ilişkin dağılım Şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Bağlam Boyutunda Ulaşılan Sonuçlara Ait Frekans Dağılımı

Şekil 5 incelendiğinde, tez araştırmalarının sonuçlarında Bağlam (Context) boyutunda en fazla “Sorunlar/Eksikler Var” (f=34) sonucuna ulaşılmış olduğu görülmüştür. CIPP modeliyle değerlendirilmiş programların %22’sinin “Uygun/Tatmin Edici” (f=18) olduğu, değerlendirilmiş programların %78’inde ise sorunların, eksiklerin olduğu ya da yeni ihtiyaçlar olduğu sonuçlarına ulaşıldığı görülmüştür.

b. Tez çalışmalarının sonuçlarının girdi (input) boyutuna ilişkin bulgular. CIPP modeli kullanılarak program değerlendirmesi yapılmış olan tez çalışmalarında Girdi (Input) boyutunda ulaşılan sonuçlara ilişkin dağılım Şekil 6’da verilmiştir.

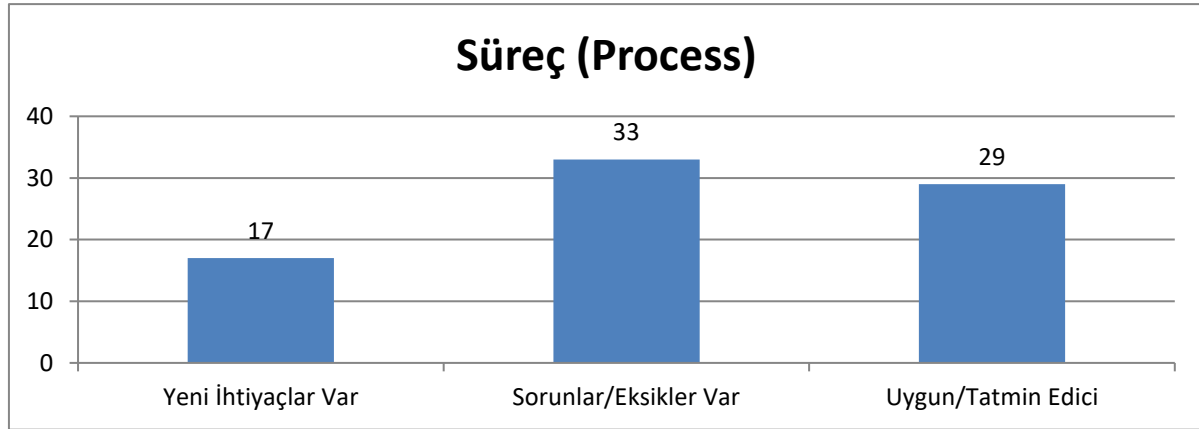

Şekil 6. Girdi Boyutunda Ulaşılan Sonuçlara Ait Frekans Dağılımı

Şekil 6 incelendiğinde, tez araştırmalarının sonuçlarında Girdi (Input) boyutunda en fazla “Sorunlar/Eksikler Var” (f=37) sonucuna ulaşılmış olduğu görülmüştür. CIPP modeliyle

değerlendirilmiş programların %28'inin "Uygun/Tatmin Edici" (f=22) olduğu, değerlendirilmiş programların %72'inde ise sorunların, eksiklerin olduğu ya da yeni ihtiyaçlar olduğu sonuçlarına ulaşıldığı görülmüştür.

c. Tez çalışmalarının sonuçlarının süreç (process) boyutuna ilişkin bulgular. CIPP modeli kullanılarak program değerlendirmesi yapılmış olan tez çalışmalarında Süreç (Process) boyutunda ulaşılan sonuçlara ilişkin dağılım Şekil 7'de verilmiştir.

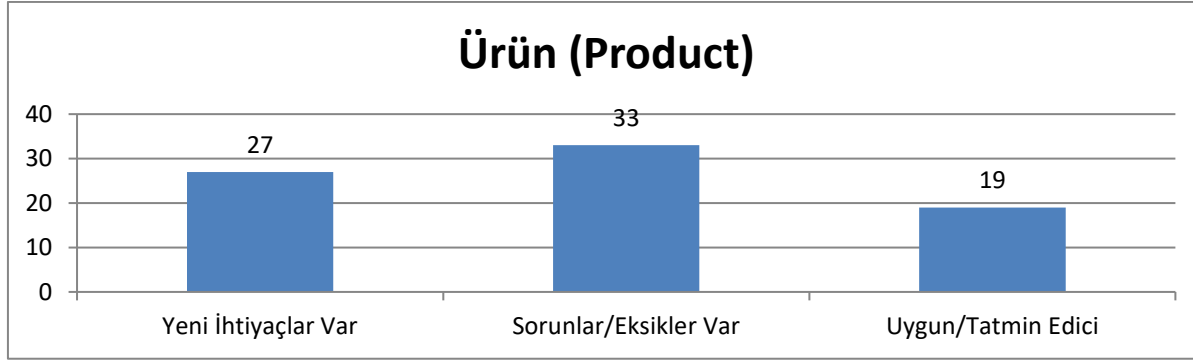

Şekil 7. Süreç Boyutunda Ulaşılan Sonuçlara Ait Frekans Dağılımı

Şekil 7 incelendiğinde, tez araştırmalarının sonuçlarında Süreç (Process) boyutunda en fazla "Sorunlar/Eksikler Var" (f=33) sonucuna ulaşılmış olduğu görülmüştür. CIPP modeliyle değerlendirilmiş programların %37'sinin "Uygun/Tatmin Edici" (f=29) olduğu, değerlendirilmiş programların %63'ünde ise sorunların, eksiklerin olduğu ya da yeni ihtiyaçlar olduğu sonuçlarına ulaşıldığı görülmüştür.

d. Tez Çalışmalarının Sonuçlarının Ürün (Product) Boyutuna İlişkin Bulgular. CIPP modeli kullanılarak program değerlendirmesi yapılmış olan tez çalışmalarında Ürün (Product) boyutunda ulaşılan sonuçlara ilişkin dağılım Şekil 8'de verilmiştir.

Şekil 8. Ürün Boyutunda Ulaşılan Sonuçlara Ait Frekans Dağılımı

Şekil 8 incelendiğinde, tez araştırmalarının sonuçlarında Ürün (Product) boyutunda en fazla “Sorunlar/Eksikler Var” (f=33) sonucuna ulaşılmış olduğu görülmüştür. CIPP modeliyle değerlendirilmiş programların %24’ünün “Uygun/Tatmin Edici” (f=19) olduğu, değerlendirilmiş programların %76’sında ise sorunların, eksiklerin olduğu ya da yeni ihtiyaçlar olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye’de 2007-2022 yılları arasında CIPP Modeli kullanılarak program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez çalışmalarının incelenmiş olduğu bu araştırmada 60’ı yüksek lisans düzeyinde, 19’u doktora düzeyinde olmak üzere toplam 79 lisansüstü tez araştırması, betimsel içerik analiziyle incelenmiştir. CIPP modeliyle program değerlendirme yapılmış olan tez çalışmalarının tıp eğitimi, askeri eğitim, havacılık alanında eğitimler, emniyet güçlerinin eğitimi, çeşitli kademelerdeki okullar ve üniversite öğretim programları gibi çok sayıda farklı alanda gerçekleştirilmiş olduğu belirlenmiştir. CIPP modelinin Daniel Stufflebeam tarafından kırsalda yer alan okulların programlarının değerlendirilmesi ve denetlenmesi amacıyla ilk olarak 1966 yılında geliştirildiği (Yüksel ve Sağlam, 2012) göz önüne alındığında, Türkiye’de rastlanan ilk lisansüstü çalışmanın 2007 yılında yapılmış olması dikkat çekicidir. Tez araştırmalarının yazıldıkları tarihler bakımından 2016 yılında (f=8), 2019 yılında (f=15) ve 2022 yılında (f=12) en fazla oldukları yıllardır. Tez araştırmalarında incelenmiş olan programlarının çoğunluğunun kısa süreli bir kurstan ibaret olmadığı; bir eğitim öğretim yılı boyunca uygulanması nedeniyle CIPP modeliyle programların değerlendirilmesi süresinin de kısa sürede gerçekleştirilemeyeceği söylenebilir. Oysa incelenen araştırmaların %76’sı yüksek lisans düzeyindedir. Yüksek lisans programlarının doktora

programlarına kıyasla eğitim sürelerinin kısalığının, program değerlendirme çalışması için yetersiz kaldığı söylenebilir. Tan Şişman vd (2018) program değerlendirme çalışmalarının lisansüstü öğretim süresine bağlı olarak değil; araştırma odağındaki programın özelliğine göre belirlenmesi gerektiğini, kısa süreli bir kurs değerlendirilmiyorsa en az bir yıllık süreçte sistematik veri toplanması gerektiğini belirtmişlerdir. Program değerlendirme çalışmalarında ihtiyaç duyulan sürenin yanında değerlendiricilerin yetkinlikleri ile program değerlendirme çalışmalarının niteliği doğrudan ilişkili (Cooksy ve Mark, 2012) olduğundan doktora düzeyinde daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenmiş olan tezlerin hangi yıllarda yazılmış oldukları incelendiğinde en az çalışmanın, ilk çalışmanın ortaya konmuş olduğu 2007 yılı (f=1) olduğu görülmüştür. En fazla çalışmanın ise 2019 yılında (f=15) gerçekleştirilmiş olduğu görülmüştür. Program değerlendirme çalışmalarının programlar üzerinde biçimlendirici rol üstlendiği göz önüne alınarak; programların en faydalı duruma gelebilmeleri için biçimlendirici değerlendirmeyi de barındırmakta olan CIPP modeliyle (Houser, 2015) program değerlendirme çalışmalarının sürdürülmesi gerektiği söylenebilir. Türkiye’de bünyesinde CIPP modeliyle program değerlendirme çalışması yapılmış tez araştırmalarının yürütüldüğü 37 üniversitenin içinde CIPP modeliyle en fazla program değerlendirme çalışması yapılmış olan üniversitelerin ODTÜ (f=7) ve Gazi Üniversitesi (f=7) olduğu görülmüştür. Demirhan İşcan ve Hazır Bıkmaz (2012)’a göre İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerdeki üniversitelerde Eğitim Programları ve Öğretim alanında lisansüstü programların sayısı daha çoktur.

Yapılmış olan 21 tez araştırmasının İngilizce dilinde yazılmış olduğu, 58 tez araştırmasının ise Türkçe dilinde yazılmış olduğu belirlenmiştir. CIPP modeliyle program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez sayısı en fazla olan üniversitelerden ODTÜ’de yürütülmüş tez çalışmalarının tamamının İngilizce dilinde yazılmış olduğu görülmüştür. Bunun nedeninin ise ODTÜ’nün lisansüstü programlara öğrenci kabulünde Türkiye’deki diğer üniversitelere nazaran en yüksek yabancı dil yeterlilik puanını ön şart olarak belirlemiş olmasından (Demirhan İşcan ve Hazır Bıkmaz, 2012) kaynaklandığı düşünülmektedir. İngilizce dilinde yapılmış araştırmaların büyük çoğunluğunda, üniversitelerin İngilizce hazırlık programlarının değerlendirildiği görülmüştür. Türkiye’nin İngilizce Yeterlik Endeksinde 60 ülke arasında 2013 yılında 41. sıradayken 2016 yılına gelindiğinde 51. sıraya gerilemiş olması, yabancı dil eğitiminin istenen düzeyde olmadığını

göstermektedir (Akkaş Baysal, 2019). Bu nedenle İngilizce dilinde yapılmış olan çalışmaların makale olarak Türkçe dilinde yayınlanmasının daha geniş bir kitleye ulaşmada yararlı olacağı söylenebilir. Üniversitelerin, CIPP modeliyle İngilizce programlarının değerlendirmesi çalışmalarında üniversite düzeyiyle sınırlı kalmayıp, araştırmacıları zorunlu eğitim çağı İngilizce öğretim programlarına yönlendirmelerine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenmiş olan tez araştırmalarında en fazla Karma yöntemin kullanılmış olduğu görülmüştür. Program değerlendirme etkinliklerinde karar yönelimli yaklaşımlardan olan CIPP modeliyle programların bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarının ayrı ayrı incelediği göz önüne alındığında, karma yöntemin bu araştırmalarda kullanılmasının yerinde bir uygulama olduğu düşünülmektedir. Creswell (2012)'e göre karma yöntemde; nicel ve nitel yöntemler birlikte işe koşulmaktadır ve tek başına nicel ya da tek başına nitel metotların sınırlılıkları en az seviyeye indirgenmektedir. Alanyazında da program değerlendirme çalışmalarının yalnızca nicel yöntemlerle yürütülmesinin ve dar kapsamlı veri toplama araçlarının kullanılmasının eleştirildiği görülmüştür (Kurt ve Erdoğan, 2015; Yaşar, Gültekin, Köse, Girmen ve Anagün, 2005; Yüksel ve Sağlam, 2012). İncelenmiş olan tez araştırmalarında en az nitel yöntemlerin kullanıldığı görülmüştür. CIPP basamaklarının değerlendirmesinde Fitzpatrick vd'ne (2010) göre “programın planlandığı gibi uygulanıyor mu, hangi engeller programın başarısını tehdit ediyor?” sorularının yanıtlanması gerektiği gibi programa maruz kalanların gereksinimlerinin karşılanma düzeyinin de belirlenmesi gerekmektedir. Bu soruların yanıtlanabilmesi için CIPP modeliyle program değerlendirme çalışmalarında programın tüm paydaşlarına yer verilmesinin yanında geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış çeşitli veri toplama araçlarının kullanıldığı karma yöntemlerin tercih edilmesi önerilebilir.

Araştırma kapsamındaki CIPP modeliyle program değerlendirmesi yapılmış olan tezlerin çalışma gruplarında yer almış katılımcıların, değerlendirilen programla ilgili paydaşlardan oluştuğu; öğrenciler, öğretmenler, öğretim üyeleri, okutmanlar, veliler, okul/kurum yöneticilerinin örneklem gruplarında yer aldığı görülmüştür. Yüksek lisans düzeyindeki tezlerin çalışma gruplarının çoğunlukla iki tür katılımcıdan ve tek tür katılımcıdan oluşmuş olduğu, buna karşın doktora düzeyindeki tezlerin çalışma gruplarının çoğunlukla iki tür katılımcıdan oluştuğu görülmüştür. CIPP modeli, programların değerlendirilmesinde çok sayıda paydaşı kapsamayı önermektedir (Fitzpatrick vd, 2010). Eğitim programlarının paydaşları arasında öğrenciler ve öğreticiler başta

geliyor olsalar da, yöneticiler ve ailelerin de programdan etkilenen birer paydaş olarak değerlendirme çalışmalarında yer almaları gerektiği söylenebilir. İncelenmiş olan araştırmalarda yalnızca öğretmenlerin ve öğrencilerin yer aldığı tezlerin olduğu görülmesinin, araştırmacıların bu gruplara ulaşmalarının diğer gruplara nispeten kolay olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Öğretmenlerin, uyguladıkları öğretim programlarına dönük bilgi düzeylerinin oldukça düşük olduğu durumlara rastlanıyor olması, program değerlendirme çalışmalarında elde edilen verilere dayalı kararlar verilmesinde hatalara neden olabilir (Tan Şişman vd, 2018). Program geliştirme çalışmalarında toplumsal temeller, ekonomik temeller gibi etkenlerin de rollerinin olması nedeniyle programların değerlendirilmesinde öğrencilerin ailelerine, eğitim denetleyicilerine, eğitim programları ve öğretim alanındaki uzmanlara da yer verilmesi önerilebilir.

CIPP modeliyle en fazla yükseköğretim programlarının değerlendirilmiş olduğu görülmüştür. Eğitim programlarının değerlendirilmesinde değerlendirici olarak görev almak; paydaşlara program hakkında objektif bakış açısı sunabildiği gibi uzmanlık gerektiren eylemleri de içerir (Fitzpatrick vd, 2010). Yükseköğretim programlarının değerlendirildiği çalışmaların çoğunluğu oluşturmasının, program değerlendirme çalışmalarında yer alabilecek uzman değerlendiricilerin üniversitelerin yükseköğretim basamaklarında yetişebileceklerinden ve çalışma gruplarına kolay ulaşılabilir olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Türkiye’de yükseköğretime kıyasla zorunlu eğitim kapsamında olan ortaöğretim, ortaokul, ilkökul düzeylerinde CIPP modeliyle çok az sayıda program değerlendirme çalışması yapılmış olan tez araştırması olduğu görülmüştür. Her eğitim kademesinin, kendinden sonra gelen eğitim kademesini ve kademelerini doğrudan etkilemekte olduğu (Şahin, Kartal ve İmamoğlu, 2013) dikkate alındığında, okulöncesinden başlanarak zorunlu eğitim kapsamındaki kademelerde daha fazla sayıda ve daha farklı öğretim programları üzerinde CIPP modeliyle program değerlendirme çalışmalarının yapılması gerektiği söylenebilir. Çünkü CIPP modeli, belirli olguları kanıtlamaktan ziyade programın iyileştirilmesini amaçlamaktadır (Fitzpatrick vd, 2010). Eğitime ilişkin programların, politikaların, uygulamaların ve öğretimin amaçlar doğrultusunda betimlenerek bir karara varılması süreci (Klenowski, 2010) olarak da tanımlanan değerlendirme çalışmaları, eğitim sisteminin işleyişi hakkında bilgi edinilerek sistemin sürekliliğinin sağlanması ya da sistem hakkında biçimlendirici ya da özetleyici kararlar alabilmeyi amaçlamaktadır (Ünal ve Özarslan, 2023). Türkiye’de çeşitli eğitim kademelerinde uygulanmakta olan programların değerlendirilmesinin, incelenen programların revize edileceği çalışmalara

kaynak olabileceği gibi bir sonraki eğitim kademesine de olumlu yansımaları olacağı düşünülmektedir.

Programların bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarının ayrıntılı incelenmesini sağlayan CIPP modeliyle gerçekleştirilmiş lisansüstü düzeydeki program değerlendirme çalışmalarının sonuçlarına göre, değerlendirilmiş olan programların CIPP boyutlarında uygun/tatmin edici olma oranının oldukça düşük olduğu görülmüştür. Bağlam boyutunda başlayan uygun/tatmin edici olma oranındaki düşüklüğün, diğer boyutlarda da devam ettiği anlaşılmaktadır. CIPP modelinin bağlam boyutunda ulaşılan bulgular incelendiğinde; uygun/tatmin edici bulunan programların, araştırma kapsamında incelenmiş olan çalışmaların %22'sini oluşturduğu görülmüştür. Geriye kalan %78'lik kısımda ortaya çıktığı belirtilen yeni ihtiyaçların ve sorunların giderilmesi gerektiği söylenebilir. CIPP modelinin odak noktasının bir şeyleri kanıtlamak yerine programların iyileştirilmesi olduğu öne çıkmaktadır (Fitzpatrick vd, 2010). Bu bakımdan, bağlam boyutunda ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve sorunların, program geliştirme çalışmalarına yön verilebileceği söylenebilir. Zaman içerisinde meydana gelebilen değişiklikler, programların değişimini de zorunlu hale getirmektedir (Tay, 2017).

CIPP modelinin girdi boyutunda ulaşılan bulgular incelendiğinde, uygun/tatmin edici bulunma oranının %22 olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamındaki çalışmaların, yapılandırma kararlarına hizmet eden girdi boyutunda düşük kalması, Fitzpatrick vd'ne (2010) göre program yöneticilerine uygulama için seçilen stratejilerin ve bu stratejilerin nasıl işe koşulacağı hakkında dönütler vermektedir. Araştırma kapsamındaki çalışmaların %78'lik bölümünde, stratejilerin, planların ve bütçe gibi girdilerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği söylenebilir. Programın temel girdileri olan planlamalar, etkinlikler, finansal kaynak durumu gibi öğelerin değerlendirilmesinin yanında planların kullanılabilir olup olmadığı, etkinliklerin nasıl yapılandırılmaları gerektiği gibi kararlar girdi değerlendirmesinde alınmaktadır (Yüksel ve Sağlam, 2012).

CIPP modelinin süreç boyutunda uygun/tatmin edici bulunma oranının %22 olmasının, ürün boyutunda ulaşılan bilgileri yorumlamada etkili olacağı söylenebilir. Süreç boyutunda elde edilen bilgilerin, bir sonraki değerlendirme basamağı olan ürün boyutunda ulaşılanları yorumlamada hayati önemi olması (Stufflebeam ve Shinkfield, 2007) nedeniyle uygulama kararlarının gözden geçirilmesini gerektiren duruma işaret etmektedir. Süreç boyutunda, mevcut program uygulamalarının tamamen tanımlanması sağlanarak programın hedeflerine ulaşılabildiği ya da

neden ulaşılamadığı ortaya çıkarılır (Stufflebeam, 1971). Programlar planlandığı gibi uygulanmakta mıdır, hangi engeller başarıyı tehdit etmektedir, ne tür düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır sorularının yanıtları aranarak birtakım iyileştirmeler sağlanabilir (Fitzpatrick, 2010).

CIPP modelinin ürün değerlendirmesi, mevcut program çıktılarının beklenenleri karşılama durumunu ortaya çıkarmaya dönük bilgilerin elde edilmesidir (Ornstein ve Hunkins, 2014). Ürün değerlendirmenin işlevi ise elde edilen ürün değerlendirme sonuçlarının program hedefleriyle, bağlam, girdi ve süreçlerle ilişkilendirilmesidir (Ültanır, 2016). Bu araştırma kapsamında incelenmiş olan 79 lisansüstü araştırmanın Ürün boyutunda %24 oranında uygun/tatmin edici bulunmuş olması, geriye kalan çalışmaların %76'lık kısmında CIPP modelinin bağlam, girdi ve süreç boyutlarında ne gibi düzenlemeler yapılabileceğinin ayrıntılı olarak incelenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Değerlendirmenin, sosyal bilimlerdeki araştırmalardan doğduğunu belirten Fitzpatrick vd'ne (2010) göre değerlendiriciler, program paydaşlarına teknik ve bilimsel uzmanlık sağlayabildiği gibi dışarıdan tarafsız bir bakış açısı da sağlayabilmektedir. Eğitim programlarının değerlendirilmesi, uygulama öncesi ve sonrasında programın güçlü yönlerini ve zayıf yönlerini belirlemektedir (Ornstein ve Hunkins, 2014). Eğitim programlarının değerlendirilmesinden elde edilen bulgulardan yararlanılması, programlara kendini yenileme ve güçlendirme olanağı vermektedir (Ertürk, 2013). Eğitim programlarının çeşitli boyutlarının değerlendirilmesine olanak tanıyan CIPP modelinin, araştırma kapsamındaki lisansüstü çalışmalarda incelenen eğitim programlarında gerekli düzeltmelerin yapılmasına, yenilenmesine ve geliştirilmesine katkı sunacağı söylenebilir.

Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- CIPP modeli kullanılacak olan değerlendirme çalışmalarında araştırma süreci, değerlendirilecek olan programa göre belirlenebilir.
- Program değerlendirme çalışmaları bilimsel yöntemler ve teknikler bakımından uzmanlık gerektirdiğinden, doktora düzeyinde yapılacak olan araştırmalar teşvik edilebilir.
- CIPP modeliyle yapılan program değerlendirme çalışmalarında yalnızca nicel yöntemlere başvurulması yerine geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına yer verilen karma yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- CIPP modeliyle program değerlendirme çalışmalarında kullanılabilen çeşitli veri toplama araçlarının araştırmacılara tanıtıldığı çalışmalar yapılabilir.
- İngilizce dilinde yazılmış olan CIPP modeliyle program değerlendirme çalışmalarının Türkçe dilinde meta sentez çalışmaları gerçekleştirilebilir.
- Program değerlendirme çalışmaları sonucunda ulaşılan bulgular, ilgili programların karar vericileriyle paylaşılabilir.
- Türkiye’de zorunlu eğitim çağında uygulanmakta olan öğretim programları hakkında karar alınmasına kaynaklık edebilecek olan CIPP modeliyle program değerlendirilme çalışmaları, belirli bölgelerle sınırlı kalınmadan ülkenin tüm bölgelerinde yapılmalıdır.

Kaynakça

- Akkaş Baysal, E. (2019). *Dil öğrenme stratejileri öğretim program tasarısının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Baş, M. (2017). 2009 ve 2015 İlkokul Matematik dersi öğretim programları ile 2017 ilkokul Matematik dersi öğretim programı karşılaştırması. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1219-1258. <http://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2017.44>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011), *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Pegem A Yayınları.
- Creswell, John W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative And Qualitative Research*. (4th Ed.) Boston: Pearson.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (5th Ed.). London and New York: Routledge Falmer.
- Cooksy, L. J. & Mark, M. M. (2012). Influences of evaluation quality. *American Journal of Evaluation*, 33(1), 79-87.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri [*Parameters of content analysis*]. *Eğitim ve Bilim [Education and Science]*, 39(174), 33-38. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Demircan İşcan, C., & Hazır Bıkmaz, F. (2012). Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Lisansüstü Eğitim Programlarının Analizi. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 45(1).
- Dinçer, S. (2018). Content analysis in for educational science research: Meta-analysis, meta-synthesis, and descriptive content analysis. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 176-190. <https://doi.org/10.14686/buefad.363159>

- Ertürk, S. (2013). *Eğitimde program geliştirme* (6. Basım). Ankara: Edge.
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., & Worthen, B. R. (2010). *Program evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines* (4th Edition). Pearson
- Houser, R. A. (2015). *Counseling and Educational Research: Evaluation and Application*. United States of America: Sage Publications, Inc
- Klenowski, V. (2010). Curriculum evaluation: Approaches and methodologies. *International Encyclopedia of Education [3rd edition], Volume 1*, 335-341.
- Kurt, A. ve Erdoğan, M. (2015). Program değerlendirme araştırmalarının içerik analizi ve eğilimleri: 2004-2013 yılları arası. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 199-224.
- Matthews, J., & Hudson, A. (2001). Guidelines for evaluating parent training programs. *Family Relations*, 50(1), 77-86. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2001.00077.x>
- Mathison, S. (2005). *Encyclopedia of Evaluation*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2014). *Foundations, principles and theory*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Stufflebeam, D. L. (1971, February). *The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability*. Paper read at the Annual Meeting of the American Association of School Administrators, Atlantic City, New Jersey. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED062385.pdf>
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP model for evaluation. In D. L. Stufflebeam, G. F. Madaus, & T. Kellaghan (Eds.), *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*. Boston, MA: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L. (2001). The Metaevaluation Imperative. *American journal of evaluation*, 22(2), 183-209.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Şahin, Ç., Kartal, O.Y., & İmamoğlu, A. (2013). Okul Öncesi Öğretmen Yetiştirme Programı Hakkında Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Ahi Evran Üniv. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 14(1), 101-118.
- Şeker, H. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. Ankara: Anı
- Tan Şişman, G., Ödün Başkiran, S., & Aktan Taş, T. (2019). Fen ve Matematik Dersi Öğretim Programları Değerlendirme Çalışmaları: 2005-2017 Yıllarındaki Lisansüstü Tezler. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 39(3), 1235-1262. <https://doi.org/10.17152/gefad.568854>

- Tay, B. (2017). 2005 Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ile 2017 Sosyal Bilgiler dersi taslak öğretim programının karşılaştırması, *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(27), 461-487.
- Tiflis, Ö. (2018). *A comparative study on the place of coding education in secondary school curriculum and textbooks of Turkey, the UK and Russia* (Master's thesis). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa Uludağ Üniversitesi
- Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi [TYYÇ], (2011). <http://tyyc.yok.gov.tr/?p id=34> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Ültanır, G. (2016). *Program değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Ünal, M., & Özaslan, D. (2023). Meta evaluation of studies conducted with the CIPP curriculum evaluation model. In: Baltacı, Ö. (ed.), *Educational Sciences Research- V. Özgür Publications*. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub171.c854>
- Yaşar, S., Gültekin, M., Köse, N., Girmen, P. ve Anagün, Ş. (2005). *The Meta -evaluation of teacher training programs for elementary education in Turkey*. 33. Annual ATEA Conference (s. 498- 504). Queensland, Australia.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yüksel, İ. ve Sağlam, M. (2012). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Pegem.

Extended Abstract

Statement of Problem

Today, which is called the age of information and technology, the task of researching, developing, producing, applying and disseminating information is undertaken by universities, which are the highest level of the education system (Tan Şişman, Ödün Başkıran, & Aktan Taş, 2019). Postgraduate research, which forms a scientific basis, is important in determining the needs that arise in the field of education, revising education programs or removing them from practice.

The CIPP model, created by Daniel L. Stufflebeam, who states that the basic requirement of evaluation is to determine the importance and value of the program, is one of the decision-oriented approaches. Decision-oriented approaches are intended to serve decision makers. In addition, it is used for formative evaluation when it specifies what changes or corrections should be made in

programs that have not yet started or are in progress. However, it is used for summative evaluation by answering the questions whether an uninitiated program should be implemented or an ongoing program should be terminated, or should a terminated program be implemented again (Fitzpatrick, Sanders, & Worthen, 2010).

No research has been found that brings together the thesis researches that have been evaluated by using the CIPP model at both the master's and doctoral levels in various universities in Turkey, bringing them to a common judgment and determining the direction of the trends. It is predicted that a descriptive content analysis study on master's and doctoral theses, for which program evaluation studies have been made using the CIPP model, will meet this need and will guide future studies.

In this research, it is aimed to determine the tendencies of the master's and doctoral thesis studies in Turkey between the years 2007-2022, in which program evaluation studies were carried out with the CIPP model. For this purpose, thesis studies; The sub-objectives of this research are to reveal the results achieved in the context of the year, the university they are held, the language they are written in, the method used, the type of participant, the level of the evaluated program and the CIPP steps.

Method

In this research, it is aimed to determine the tendencies of the master's and doctoral thesis studies in Turkey between the years 2007-2022, in which program evaluation studies were carried out with the CIPP model. For this purpose, thesis studies; The sub-objectives of this research are to reveal the results achieved in the context of the year, the university they are held, the language they are written in, the method used, the type of participant, the level of the evaluated program and the CIPP steps.

79 postgraduate thesis studies conducted between 2007-2022, which were accessed through the Council of Higher Education Thesis Center database, were analyzed using the thesis review form developed in line with the research questions. With the thesis review form, the year of the theses, the university they were conducted in, the language in which they were written, the method, the

characteristics of the sample and study group, the level of the evaluated program and the CIPP dimensions were examined. In the dimensions of the CIPP model, the conditions regarding the conclusion that the program was deemed appropriate in general terms and that the expected level was reached despite a few deficiencies were coded as “Suitable/Satisfactory”. In the dimensions of the CIPP model, the situations in which new needs emerged despite positive results were coded as "New Needs", the situations that should be eliminated because they pose a problem and the situations where disruption occurred due to lack of it were coded as "There Are Problems/Missing Deficiencies ".

Findings

It was seen that the thesis studies were done at least in 2007 (f=1), and the most studies were in 2019 (f=15), including 11 master's and 4 doctoral theses. It has been determined that the thesis studies using the CIPP model are mostly at the master's level (76%; f=60), while the doctoral theses (34%; f=19) constitute approximately a quarter of the total number of studies. It was determined that a total of 79 thesis studies, of which program evaluation studies were carried out using the CIPP model in 37 universities in Turkey, were mostly conducted in METU (f=7) and Gazi University (f=7). The thesis studies at the master's level were mostly done in METU (f=5), and the thesis studies at the doctoral level were mostly done in Gazi University (f=4). It was seen that 79 thesis studies, whose program evaluation studies were conducted with the CIPP model, were mostly in Turkish (73%; f=58) and least in English (27%; f=21).

It was observed that the mixed method (f=43; 55%) was used the most, followed by the Quantitative method (f=20; 25%) and the least qualitative method (f=16; 20%) was used in the theses within the scope of the research. Participants such as “students, teachers, parents, school administrators, inspectors, police, faculty members, lecturers, trainees, flight attendants” took place as stakeholders in the program evaluations. With the CIPP model, program evaluation studies were carried out mostly on “Higher Education Programs” (f=42).

It has been observed that the most "There Are Problems/Missing Deficiencies "results have been reached in the CIPP dimensions of graduate thesis studies. “There Are Problems/Missing Deficiencies” in Context dimension (f=34), Input dimension (f=37), Process dimension (f=33) and Output/Product dimension (f=33). ” has been reached.

Discussion and Conclusion

In Turkey, most of the program evaluation studies were conducted in METU and Gazi University with the CIPP model. According to Demirhan İşcan and ready Bıkmaz (2012), the number of postgraduate programs in the field of Curriculum and Instruction is higher in universities in big cities such as Istanbul and Ankara. It is thought that the reason why all the thesis studies conducted at METU are written in English is due to the fact that METU has determined the highest foreign language proficiency score as a prerequisite for the admission of students to graduate programs compared to other universities in Turkey. Researchers need to focus more on the evaluation of curricula applied in preschool and compulsory education age.

ETİK BEYAN: “CIPP Modeli Kullanılarak Program Değerlendirme Çalışması Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Araştırma kapsamında incelenen tez çalışmaları, YÖKTEZ veri tabanında herkesin erişimine açıktır. Ayrıca bu araştırma, insan ve hayvanların (materyal/veriler dâhil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması ve insanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalardan olmadığından **etik kurul izni gerektirmemektedir**. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. ”

EK 1. Tez İnceleme Formu

A. TANIMLAYICI ÖZELLİKLER	
1. Tez Başlığı:	4. Tezin Türü: ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora
2. Yıl:	5. Üniversite:
3. Tez Yazarı:	6. Tezin Dili: ☐ Türkçe ☐ İngilizce
B. TEZİN YÖNTEME İLİŞKİN ÖZELLİKLERİ	
1. Tezde Kullanılan Yöntem: ☐ Nicel ☐ Nitel ☐ Karma	
2. Program Değerlendirmeye Katılan Paydaşlar:	☐ Öğrenciler
	☐ Öğretmenler/Eğiticiler
	☐ Yöneticiler
	☐ Öğrenci aileleri/velileri

	☐ Akademisyenler
	☐ Diğer .....
3. Veri Toplama Araçları	☐ Anket ☐ Başarı testi
	☐ Ölçek ☐ Gözlem
	☐ Görüşme ☐ Doküman analizi formu
	☐ Yarı yapılandırılmış görüşme formu
	☐ Diğer.....
C. CIPP MODELİYLE DEĞERLENDİRİLEN PROGRAMA İLİŞKİN ÖZELLİKLER	
1. Değerlendirilen programın düzeyi	☐ Okulöncesi ☐ İlkokul
	☐ Ortaokul ☐ Lise
	☐ Yükseköğretim ☐ Diğer.....
2. Bağlam (Context) boyutunda ulaşılanlar	☐ Yeni İhtiyaçlar var ☐ Sorunlar/eksikler var ☐ Uygun/tatmin edici
3. Girdi (Input) boyutunda ulaşılanlar	☐ Yeni İhtiyaçlar var ☐ Sorunlar/eksikler var ☐ Uygun/tatmin edici
4. Süreç (Process) boyutunda ulaşılanlar	☐ Yeni İhtiyaçlar var ☐ Sorunlar/eksikler var ☐ Uygun/tatmin edici
5. Ürün (Product) boyutunda ulaşılanlar	☐ Yeni İhtiyaçlar var ☐ Sorunlar/eksikler var ☐ Uygun/tatmin edici

EK 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler

Akdoğan Gündoğdu, M. (2019). *Yükseköğretimde yabancı diller bölümlerinde uygulanan mesleki gelişim programlarının değerlendirilmesi: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akdoğan, E. (2016). *Sınıf öğretmenliği lisans programının öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi*

- (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Aközbek, A. (2008). *Lise I. sınıf matematik öğretim programının CIPP değerlendirme modeli ile öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (genel liseler, ticaret meslek liseleri, endüstri meslek liseleri)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aksoy, F. (2021). *Özel yetenekli öğrenciler için uygulanan eğitim atölyesi programlarının stufflebeam'in bağlam-girdi-süreç-ürün (CIPP) modeline göre değerlendirilmesi: TÜZDEV örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Alkur, C. (2019). *Evaluation of an English language program implemented at civil aviation cabin services program at an aviation vocational school in Turkey* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altınsoy, T. (2019). *5. sınıf Müzik eğitimi programının (2017) Stufflebeam 'in bağlam-girdi- süreç-ürün (CIPP) modeli 'ne göre değerlendirilmesi (Mardin ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Arap, B. (2016). *An investigation into the implement of English preparatory programs at tertiary level in Turkey* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Arkalı, Y. (2022). *2. sınıf İngilizce öğretim programının Stufflebeam 'in bağlam-girdi-süreç-ürün (CIPP) modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Arseven, İ. (2009). *Bağlam ve süreç boyutlarında bir hizmet içi eğitim programının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, M. (2015). *Eğitim fakültelerindeki öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesi ve öğretim programının hazırlanması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ayan, C. (2018). *İlkokul 4. sınıf insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi öğretim programının CIPP modeli ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Ayvaz Düzyol, M. (2012). *The effectiveness of induction program for candidate teachers* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağcıoğlu, G. (2019). *2015 ve 2018 ilkokul dördüncü sınıf Türkçe öğretim programının CIPP program değerlendirme modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- Balıkçı, Ç. (2019). 3.sınıf Fen Bilimleri öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Bayhan, M. (2011). *Sözleşmeli infaz ve koruma memurlarına uygulanan hizmet içi eğitim programının CIPP modeli ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Bayram, İ. (2011). *TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi yabancı diller bölümü İngilizce hazırlık programının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Biçer, K. (2009). *An assessment of information technology curriculum implementation in vocational high schools in Ankara* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bilgin, A.Ç. (2022). *Özel eğitim öğretmenliği programı'nın CIPP program değerlendirme modeli ile incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Birgün, M. (2014). *An evaluation of the English language program in public education centers: Çanakkale case* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Caner, H.N. (2018). *Öğretmenlik uygulaması dersinin bağlam, girdi, süreç, ürün modeline göre değerlendirilmesi: İngilizce öğretmenliği lisans programı örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Canoğlu, S.N. (2014). *Türkçe ve Matematik öğretim programlarının değer tabanlı program değerlendirme modeline göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Cansu, T. (2010). *Anadolu Üniversitesi ilköğretimde teknoloji uygulamaları e-sertifika programının öğrenen görüşüne göre bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çamlıca, G. (2022). *2018 yılı Fen Bilimleri öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Çiftçi, F. (2019). *Ortaöğretim 9. sınıf 2011 Türk Edebiyatı dersi öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Çimili Abat, E.Z. (2016). *9. sınıf Matematik dersi öğretim programının bağlam, girdi, süreç, ürün değerlendirme modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Çonoğlu, G. (2018). *Hemşirelik lisans eğitim programının bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli kullanılarak değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Demir, S. (2012). *Eğitim fakülteleri programı kapsamında yer alan öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden “öğretim ilke ve yöntemleri” dersinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deniz Yücer, D. (2020). *An evaluation of a doctoral program in English language teaching at a turkish university from students’ perspectives by using context, input, process, product (CIPP) model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dinçer, B. (2013). *7. sınıf İngilizce öğretim programının Stufflebeam’in bağlam-girdi-süreç-ürün (CIPP) modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Duman, S.N. (2019). *Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Emek, M. (2017). *Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji bölümü temel düzey (A1-A2) Türkçe öğretim programının diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi bağlamında Stufflebeam’in çevre girdi süreç ürün modeliyle değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Erdinç, K. (2022). *İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) hakkında öğretmen ve veli görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adıyaman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Adıyaman.
- Erdoğan, G. (2020). *Evaluation of an English preparatory program using CIPP model and exploring a1 level students’ motivational beliefs* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ertürk, A. (2019). *Bilim ve sanat merkezleri destek eğitim programının sınıf öğretmenleri görüşlerine göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Güner, H.B. (2021). *Ankara Üniversitesi bilgisayar programcılığı öğretim programlarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- İlhan, E. (2018). *Üniversitelerin lisans programlarında uygulanan çekirdek programın değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kandaz Gelen, N. (2015). *Spor yöneticiliği eğitim programının CIPP değerlendirme modeli ve spor yönetimi akreditasyon komisyonu standartlarına göre yeterliliği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Karataş, D. (2022). *İlkokul 3. ve 4. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Karataş, H. (2007). *Yıldız Teknik Üniversitesi modern diller bölümü İngilizce II dersi öğretim programının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kavgaoğlu, D. (2017). *Çağrı merkezi mesleki yetkinlik geliştirme eğitim programının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kerimoğlu, E. (2021). *Sekizinci sınıf 2018 İngilizce dersi öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi: İstanbul örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, İ. (2019). *Ortaöğretim Matematik dersi öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Köroğlu, G.N. (2013). *İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan Müzik dersi öğretmenlerinin 2006 Müzik dersi öğretim programı ile ilgili görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Kurt, A. (2016). *4. sınıf İngilizce dersi öğretim programının bağlam, girdi, süreç ve ürün modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Kuzu, E. (2020). *Evaluation of an English preparatory program through the context, input, process, and product (CIPP) model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Medeni, F. (2022). *4.sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının Stufflebeam'ın bağlam, girdi, süreç, ürün (CIPP) modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

- Musaoğlu, G. (2022). *Evaluating an English distance education program of the faculty of law in a Turkish university through CIPP model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Orhan, A. (2016). *Uzaktan eğitimle yürütülen yabancı dil dersi öğretim programının bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Ödemiş, İ.S. (2018). *Meslek yüksekokulu İngilizce öğretim programının bağlam girdi süreç ürün (CIPP) modeli kullanılarak değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Öncü, S. (2014). *Klinik beceri eğitiminin değerlendirilmesinde CIPP modeli örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Öner, T. (2022). *Evaluation of the English language curriculum of a preparatory school at a state university through the CIPP model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Özaltaş Serçek, G. (2014). *Önlisans turizm eğitim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Özdemir, O.İ. (2021). *Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Özdil, N.G. (2016). *Sosyal bilimler lisesi programının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdoruk, P. (2016). *Evaluation of the English language preparatory school curriculum at Yıldırım Beyazıt University* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Paksoy, E.N. (2020). *Okul öncesi eğitim programının Stufflebeam (CIPP) program değerlendirme modeli ile incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kilis.
- Pamukoğlu, M. (2019). *Evaluation of the English language preparatory programs with student and teacher perceptions through CIPP (Context, Input, Process, Product) model: Public and foundation university sampling* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sarısoy, A. (2019). *Görme yetersizliği olan öğrenciler için Görsel Sanatlar dersi öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

- Selvi, H. (2009). *Stufflebeam'in program değerlendirme modeli ile Milli Eğitim Bakanlığı sürücü kurslarında kullanılan sürücü eğitim programının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Singer, E.N. (2018). *İlkokul Matematik öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Sönmez, B. (2022). *Okul öncesi eğitim programının öğretmen ve yönetici görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sönmez, S. (2021). *Evaluation of a preparatory school A2 level program according to instructor and student opinions* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şendoğan Erdoğan, K. (2020). *Evaluation of two English programs at a foundation university in Turkey: Intensive English program (IEP) and English preparatory program (EPP)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şener Özel, F. (2019). *Eğitim fakültelerinin lisans programlarına yönelik toplumsal cinsiyet eğitimi dersi öğretim programının tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Tekmen, B. (2012). *Evaluation of preschool teacher education program in Turkey: Academicians' perspective* (Yayımlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Temiz, F.B. (2022). *Evaluation of an optional English preparatory program* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, İstanbul
- Tiflis, Ö. (2018). *A comparative study on the place of coding education on secondary school curriculum and textbooks of Turkey, the UK and Russia* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Tuç, Y. (2022). *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi çağrı merkezi hizmetleri ön lisans programının bağlam, girdi, süreç ve ürün modeli çerçevesinde öğrenen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Tuna, H. (2021). *İş sağlığı ve güvenliği teknikerliği (seviye 5) meslek standardının oluşturulması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Tunç, F. (2010). *Evaluation of an English language teaching program at a public university using CIPP model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Turan, Y. (2016). *11'inci sınıf havacılık İngilizce programının Stufflebeam'in CIPP (bağlam-girdi-süreç-ürün) modeli kapsamında değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Türk, N. (2019). *Eğitim fakültelerinin lisans programlarına yönelik fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) öğretim programının tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkkan, G. (2022). *The evaluation of the English language program in preparatory school of a foundation university using CIPP model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tüz Önal, B. (2020). *Ortaöğretim 9. sınıf Matematik dersi öğretim programının CIPP modeli ile öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Ünal, M. (2011). *Avrupa Birliği Erasmus öğrenci öğrenim hareketliliği programının CIPP (bağlam, girdi, süreç, ürün) modeline göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, B. (2018). *2013 yılı ortaokul 5. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programının bağlam-girdi-süreç-ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Yılmaz Virlan, A. (2014). *A case study: Evaluation of an English speaking skills course in a public university preparatory school program via CIPP model* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yolcu, O. (2019). *Ortaokul Fen Bilimleri öğretim programının Stufflebeam değerlendirme modeli temelinde öğretmen özerkliği açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Yücesan Kaya, H. (2019). *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı programının bağlam, girdi, süreç ve ürün modeli çerçevesinde öğrenen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.